www.Neveshtani.com

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین الرحمن الرحیم مالک یوم الدین
ایاک نعبد و ایاک نستعین اهدنا الصراط المستقیم
صراط الذین انعمت علیهم غیر المغضوب علیهم
و لا الضالین

www.Neveshtani.com

www.Neveshtani.com

مرجع جزوات و کتاب های دانشگاهی و مدرسه ای

www.Neveshtani.com

فصل اول

کلیات، مفاهیم وطبقه بندی هزینها

تعریف حسابداری صنعتی:

به شاخه ای از حسابداری اطلاق می شود که وظیفه آن شناخت جمع آوری ،پردازش و گزارش دهی اطلاعات مربوط به بهای تمام شده ساخت یک محصول و همچنین روش هایی سرجهت تقیلیل بهای تمام شده ساخت محصولات می باشد.

به طور کلی حسابداری صنعتی سه وظیفه عمده را دنبال میکند:

۱.برنامه ریزی

۲.کنترل هزینه

۳.تصمیم گیری راهبردی درون شرکتی

به عبارتی دیگر مشارکت در این تصمیم گیری و در نهایت تعیین بهای تمام شده ساخت یک واحد محصول به عنوان ابزاری برای اطلاعات کمی است و در واقع سه گزارش عمده را بیان میکند که منعکس کننده ی هدف اصلی حسابداری صنعتی می باشد که به ترتیب عبارتند از:

۱.گزارش به مدیریت در مورد وقایع روزمره شرکت

۲.گزارش به مدیریت در مورد تصمیمات بلند مدت

۳.گزارش دهی برون سازمانی در جهت پاسخ گویی به نیاز های موجود سرمایه گزاران

می توان حسابداری صنعتی را با حسابداری مالی را اینگونه مقایسه کرد که در حسابداری مالی هدف ارائه اطلاعات به استفاده کنندگان برون سازمانی که از جمله آنها بانکها ،اعتبار دهندگان ،تحلیل گران ،سهام داران ،سازمان بورس اوراق بهادار و غیره می باشد در حالی که در حسابداری صنعتی هدف اصلی ارائه اطلاعات به استفاده کنندگان درون سازمانی از جمله مدیران می باشد . دومین نوع مقایسه که می توان انجام داد مربوط به گزارشاتی است که در حسابداری مالی تهیه می شود که عبارتند از صورت سود و زیان جامع ،ترازنامه و صورت جریان وجوه نقد در حالی که در حسابداری صنعتی اطلاعات با توجه به نیاز دیریت تهیه می شود . در بعد سوم حسابداری مالی از یک سری استاندارد ها تبعیت می کند در حالی که در حسابداری صنعتی استاندارد لازم الاجرایی وجود ندارد.بعد چهارم گزارش هایی که در حسابداری مالی تهیه می شود بر اساس اطلاعات گزشته است در حالی که در حسابداری صنعتی تأکید بر قیمت روز است.

www.Neveshtani.com

هزینه:

هزینه یعنی از دست دادن منابع در جهت کسب سود ،منفعت یا کسب درآمد

بهای تمام شده:

عبارت است از منابعی ثبت شده در جهت کسب یک منبع دیگر. پس می توان گفت بهای تمام شده دارای منافع آتی می باشد در حالی که هزینه منافع آتی ندارد. هم بهای تمام شده و هم هزینه هر دو هدف خاصی را دارند.

اما اگر بخواهیم مقایسه ای بین هزینه و زیان داشته باشیم به طور تقسیم عبارتند از :

۱.هزینه منفعتی را در گذشته ایجاد کرده است در حالی که زیان هیچ گونه منفعتی در گذشته ایجاد نکرده است

۲.هزینه به طور عمده هدفمند وجود دارد در حالی که زیان به طور غیر ارادی و ناخواسته است.

۳.هزینه قابل کنترل هستند در حالی که زیان قاابلیت کنترل چندانی ندارند.

۴.هزینه ناخوشایند است در حالی که زیان تلخ و ناخوشایند است

هزینه یابی:

فرآیند تعیین بهای تمام شده کالا و یا خدمات می باشد.

موضوع هزینه:

چیزی که در هزینه یابی به دنبال بهای تمام شده آن هستیم مثل:

۱.هزیه یک بخش بیمارستان

۲.هزینه دایره تولید برش

۳.هزینه دایره مونتاژ

عامل هزینه:

عاملی است که باعث تغییر در هزینه تولید می شود مانند تعداد محصول ساعات کار مستقیم ,تعداد پرسنل سطح زیر بنا.

طبقه بندی هزینه:

طبقه بندی بر اساس ماهیت:

۱.هزینه محصول:

هزینه هایی هستند که بهای تمام شده تولید را تشکیل می دهند .اینکه بهای تمام شده محصول را چه هزنه هایی تشکیل می دهد ،بستگی به هدف هزینه یابی دارد. محصول از ابتدا تا انتها یک زنجیره را طی میکند که اصطلاحا زنجیره ارزش نامیده می شود

www.Neveshtani.com

زنجیره ارزش

۲.هزینه دوره:

ای نوع هزینه ها منافع آتی ندارند و شامل هزینه های عمومی و اداری و فروش می شوند.

طبقه بندی بر اساس عملکرد مدیریت :

۱.هزینه تولید

۲.هزینه عمومی و اداری

۳.هزینه توزیع و فروش

طبقه بندی بر اساس انتفاع از هزینه:

۱.هزینه جاری

۲.هزینه سرمایه ای

طبقه بندی بر اساس رفتار هزینه:

۱.هزینه متغیر:

شامل ثابت بودن هر واحد،قابلیت تغییر بودن در کل،سهولت تخصیص ،قابل کنترل بودن است

۲.هزینه ثابت

۳.هزینه نیمه متغیر

طبقه بندی هزینه بر اساس ارتباط با محصول:

هزینه مستقیم

هزینه غیر مستقیم

www.Neveshtani.com

عوامل بهای تمام شده یک واحد محصول

بهای تمام شده (هزینه تولید)=دستمزد مستقیم+مواد مستقیم+سربار ساخت

بهای اولیه=مواد مستقیم +دستمزد مستقیم

بهای تبدیل =دستمزد مستقیم +سربار ساخت

مثال :

هزینه ثابت شرت یاس ۲۰۰۰۰می باشد هزینه متغییر ۵۰۰۰۰ریال و قیمت فروش ۱۵ریال می باشد. اگر تعدا تولید به عنوان فروش یا عامل هزینه در نظر گرفته شود با توجه به سطوح مختلف تولید و فروش به ترتیب۵۰واحد،۷۵ واحد ،۱۰۰واحد،۱۲۵ واحد،۱۵۰واحد.

مطلوب است :

تهیه جدول که بیانگر تعداد تولید و فروش ، هزینه متغییرهر واحد و کل، هزینه ثابت هر واحد و کل، درآمد هر واحد و درآمد کل می باشد.

تولید	هزینه ثابت	هزینه متغییر	درآمد	هزینه ثابت هر واحد	هزینه متغیر کل	هزینه کل	درآمد کل
50	20000	50	150	$\frac{20000}{50} = 400$	50*50=2500	20000+2500=22500	150*50=7500
75	20000	50	150	$\frac{20000}{75} = 226$	50*75=3750	20000+3750=23750	150*75=11250
100	20000	50	150	$\frac{20000}{100} = 200$	50*100=5000	20000+5000=25000	150*100=15000
125	20000	50	150	$\frac{20000}{125} = 160$	50*125=6250	20000+6250=26250	150*125=18750
150	20000	50	150	$\frac{20000}{150} = 133$	50*150=7500	20000+7500=27500	150*150=22500

www.Neveshtani.com

مثال:

در شرکت تولیدی حامد مواد مستقیم ۳۰۰هزار ریال، دستمزد مستقیم ۱۵۰۰۰۰ریال و سربار ساخت ۷۵۰۰۰ریال

مطلوب است :

۱.بهای اولیه

۲.بهای تبدیل

۳.هزینه تولید

بهای اولیه ⟶ 300000+150000=450000

بهای تبدیل ⟶ 150000+75000=225000

هزینه تولید ⟶ 300000+150000=75000=525000

مثال:

در شرکت تولیدی سامان هزینه اولیه ۳۶۰۰۰۰۰۰ریال و هزینه تبدیل ۳۰۰۰۰۰۰۰ریال می باشد . در صورتی که نرخ جذب سربار ۵۰٪ دستمزد مستقیم باشد هزینه مواد مستقیم چند ملیون است

هزینه تولید= X(مواد مستقیم)+Y(دستمزد مستقیم)+سربار ساخت

بهای تبدیل = Y +50% Y

30000= 1.5 Y

دستمزد مستقیم $Y=\frac{30000}{1.5} = 20000$

هزینه اولیه = x+20000 ⟶ x=36000-20000=16000000

هزینه تولید = 16000000+20000000=10000000

www.Neveshtani.com

فصل دوم

گزارشات هزینه برای برنامه ریزی و کنترل

شرکت های تولیدی در پایان سال برای تجزیه تحلیل عملکرد خود یه سری گزارشات را انجام میدهند که بتوانند برای آینده شرکت خود برنامه ریزی کنند این گزارشات عبارتند از:

گزارش بهای تمام شده کالای ساخته شده

موجودی کالای در جریان ساخت اول دوره		***
اضافه شود:		
مواد مستقیم مصرف شده	***	
دستمزد مستقیم	***	
سربار ساخت	***	
جمع هزینه های تولید		***
بهای تمام شده کالای ساخته شده طی دوره		***
کسر میشود:		
بهای تمام شده کالای ساخته شده طی دوره		

www.Neveshtani.com

www.Neveshtani.com

گزارش مواد مستقیم مصرف شده

موجوی مواد اولیه مستقیم ول دوره		***
اضافه شود:		
خرید ناخالص	***	
کسرشود:		
برگشت از خرید و تخفیفات	***	
خرید خالص	***	
+ هزینه حمل مواد به داخل	***	
بهای تمام شده مواد خریداری شده		***
بهای تمام شده مواد آماده برای مصرف		***
کسر شود:		
موجوی مواد مستقیم انتهای دوره		***
هزینه مواد مستقیم مصرف شده		****

www.Neveshtani.com

www.Neveshtani.com

گزارش بهای تمام شده کالای فروش رفته

موجودی کالای ساخته شده ابتدای دوره	***
اضافه شود:	
بهای تمام شده کالای ساخته شده طی دوره	***
بهای تمام شده کالای آماده برای فروش	***
کسر شود:	
موجودی کالای ساخته شده پایان دوره	***
بهای تمام شده کالای فروش رفته	***

صورت سود وزیان

فروش خالص	***
کسر شود:	
بهای تمام شده کالای فروش رفته	***
سود ناخالص	***

www.Neveshtani.com

مثال :

شرکت علی سال13xx اصلاعات زیر را ارائه نموده است.

۱.مواد خام طی دوره ۱۷۰۰۰و انتهای دوره۲۴۰۰۰

۲.کالای در جریان ساخت ابتدای دوره ۳۵۰۰۰و انتهای دوره ۲۰۰۰۰ریال میباشد.

۳.موجودی کالای ساخته شده ابتدای دوره ۲۴۰۰۰و انتهای دوره مجهول می باشد.استهلاک تجهیزات کارخانه ۱۲۰۰۰ریال و

بهره دریافتی ۳۰۰۰ریال.

۴. مواد خام خریداری شده ۱۸۰۰۰۰ریال، دستمزد مستقیم ۸۵۰۰۰ریال و غیر مستقیم ۴۰۰۰۰،تخفیفات نقدی خرید

۳۰۰۰وهزینه حمل به داخل ۵۰۰۰می باشد.چناچه موجودی مواد ساخته شده اول فروردین ماه ۳۰۰ واحد و ۲۹اسفند ماه

۴۲۰واحد باشد و فروش طی سال سال ۳۸۸۰ واحد به قیمت هر واحد۱۰۰ریال است:

مطلوب است:

۱.محاسبه بهای تمام شده کالای ساخته شده در ۲۹ اسفند

۲.محاسبه ارزش کل موجودی کالای ساخته شده در ۲۹۰اسفند

۳.محاسبه بهای تمام شده فروش رفته در ۲۹اسفند

www.Neveshtani.com

گزارش مواد مستقیم مصرف شده

موجودی مواد خام اول دوره		۱۷۰۰۰
+ مواد مستقیم خریداری شده	۱۸۰۰۰۰	
- تخفیفات نقدی خرید	۳۰۰۰	
خرید خالص	۱۷۷۰۰۰	
+ هزینه حمل	۵۰۰۰	
بهای تمام شده مواد خریداری شده		۱۸۲۰۰۰
بهای تمام شده مواد آماده برای مصرف		۱۹۹۰۰۰
- مواد خام انتهای دوره		۲۴۰۰۰
مواد مستقیم مصرف شده		۱۷۵۰۰۰

گزارش بهای تمام شده کالای فروش رفته

موجودی کالای در جریان ساخت اول دوره		35000
+ مواد مستقیم مصرف شده	۱۷۵۰۰۰	
دستمزد مستقیم	۸۵۰۰۰	
سربار ساخت	۷۷۰۰۰	
		۳۳۷۰۰۰
بهای تمام شده کالای ساخته شده طی دوره		372000
- موجودی کالای در جریان ساخت پایان دوره		۲۰۰۰۰
بهای تمام شده کالای ساخته شده طی دوره		352000

www.Neveshtani.com

www.Neveshtani.com

بهای تمام شده کالای فروش رفته

موجودی کالای اول دروه	۳۰۰
✓ + تعدا د کالای ساخته شده طی دوره	۴۰۰۰
تعداد کالای آماده برای فروش	۴۳۰۰
کسر شود:موجودی کالای ساخته شده پایان دوره	۴۲۰
فروش	۳۸۸۰

بهای تمام شده یک واحد محصول ۳۵۲۰۰۰/۴۰۰۰= ۸۸

گزارش بهای تمام شده کالای فروش رفته

موجودی کالا ساخته شده اول دوره	۲۴۰۰۰
+ بهای تمام ده کالای ساخته شده طی دوره	۳۵۲۰۰۰
بهای تمام شده کالای آماده برای فروش	۳۷۶۰۰۰
کسرشود:	
موجودی کالای ساخته شده پایان دوره	(۳۶۹۶۰)
بهای تمام شده کالای کالای فروش رفته	۳۳۹۰۴۰

www.Neveshtani.com

سود وزیان

فروش(۳۸۸۰*۱۰۰)	۳۸۸۰۰۰
کسر شود:	
بهای تمام شده کالای فروشه رفته	۳۳۹۰۴۰
سود ناخالص	۴۸۹۶۰

۱۲.۶۱=۳۸۸۰/۴۹۸۶۰ سود خالص هر واحد

نکته: در زمانی که ما به عنوان مثال کاهش در کالای در جریان ساخت داشته باشیم به این معنی است موجودی کالای در جریان ساخت اول دروه بیشتر از موجودی کالای در جریان ساخت پایان دوره میباشد. در این صورت ما این کاهش را به هزینه تولید اضافه میکنیم تا بهطور مستقیم بهای تمام شده کالای ساخته شده طی دوره به دست آید و لی در حالتی که موجودی کالای در جریان ساخت افزایش داشته باشد به این معنی است که موجودی کالای در جریان ساخت پایان دوره بیشتر از موجودی کالای در جریان ساخت ابتدای دوره است

www.Neveshtani.com

فصل سوم

سربار پیش بینی شده ،جذب شده و واقعی

مبانی جذب سربار:

نرخ جذب سربار بر اساس تعدا تولید = $\frac{\text{مبلغ سربار برآوردی}}{\text{تعداد تولید برآوردی}}$

نرخ جذب سربار بر اساس هزینه مواد مستقیم= $\frac{\text{سربار ساخت برآوردی}}{\text{مواد مستقیم برآوردی}}$

نرخ جذب سربار بر اساس هزینه دستمزد مستقیم = $\frac{\text{سربار برآوردی ساخت}}{\text{هزینه دستمزد مستقیم برآوردی}}$

نرخ جذب سربار بر اساس ساعات کار مستقیم= $\frac{\text{سربار برآوردی ساخت}}{\text{ساعات کار مستقیم برآوردی}}$

نرخ جذب سربار بر اساس ساعات کار مستقیم= $\frac{\text{سربار ساخت برآوردی}}{\text{ساعات کار ماشین آلات}}$

سطوح فعالیت که به عنوان تعیین مبانی جذب سربار مورد استفاده قرار می گیرند:

۱. ظرفیت ایده‌آل یا تئوری: حداکثر تولید یک دایره یا یک کارخانه بدون در نظر گرفتن عوامل محدود کننده است.

۲. ظرفیت عملی: در این ظرفیت عوامل محدود کننده‌ای مانند خرابی ماشین آلات، تعمیرات و تعطیلات در نظر گرفته می‌شود ولی کمی مقدار فروش در نظر گرفته نمی‌شود.

۳. ظرفیت نرمال: میانگین تولید سالیانه‌ای که بتواند جوابگوی تقاضای بازار برای دوره زمانی چند ساله باشد.

۴. ظرفیت واقعی مورد انتظار: مقدار تولیدی که جوابگوی فروش برآورده شده سال بعد باشد.

www.Neveshtani.com

انحرافات

انحراف ظرفیت:

انحراف ظرفیت = (ساعات کار واقعی*نرخ جذب سربار)- بودجه مجاز سربار

انحراف هزینه:

انحراف هزینه سربار = بودجه مجاز- سربار واقعی

انحراف هزینه سربار ***

انحراف ظرفیت سربار ***

اضافه(کسر)جذب سربار ***

بوجه مجاز سربار:

بودجه مجاز سربار = ساعات کار واقعی * نرخ جذب متغیر + سربار ثابت بودجه شده

نرخ جذب سربار متغییر = هزینه در بالاترین سطح – هزینه در پایین ترین سطح / تعدا د تولید در بالاترین سطح – تعداد تولید در بالاترین سطح

سربارثابت بوجه شده = هزینه در بالاترین سطح – (نرخ جذب سربار متغیر * ساعات کار در بالاترین سطح)

www.Neveshtani.com

www.Neveshtani.com

فصل چهارم

حسابداری مواد ، دستمزد و سربار

ثبهای حسابداری مربوط به مواد اولیه

۱. **خرید مواد اولیه**

کنترل مواد اولیه***

حیابهای مربوط***

۲. **برگشت مواد خریداری شده به فروشنده**

حسابهای مربوط ***

کنترل مواد اولیه

۳. **انتقال مواد اولیه به خط تولید**

کنترل کالای در جریان ساخت (مواد مستقیم) ***

کنترل سربار ساخت (مواد غیر مستقیم) ***

کنترل مواد اولیه ***

۴.**برگشت از تولید به انبار**

کنترل مواد اولیه ***

کنترل کالای در جریان ساخت***

کنترل سربار ساخت ***

مثال: اطلاعات زیر در ارتباط با مواد شرکت سینا در سال x_1 در اختیار می باشد:

۱. **خرید مبلغ ۶۰۰۰۰۰ ریال به طور نقد**
۲. **برگشت ۵۰۰۰۰ریال مواد خریداری شده به فروشنده بابت معیوب بودن مواد**
۳. **انتقال ۲۵۰۰۰۰ریال مواد مستقیم و ۲۰۰۰۰۰ریال مواد غیر مستقیم از انبار کارخانه به خط تولید**
۴. **برگشت ۳۰۰۰۰ریال مواد مستقیم و ۵۰۰۰ریال مواد غیر مستقیم از خط تولید به انبار کارخانه**

مطلوب است:

انجام ثبتهای لازم در دفاتر شرکت سینا

www.Neveshtani.com

۱.کنترل مواد اولیه ۶۰۰۰۰۰

وجوه نقد۶۰۰۰۰۰

بایات خرید مواد اولیه به طور نقد

۲.وجوه نقد ۵۰۰۰۰

کنترل مواد اولیه ۵۰۰۰۰

بابت برگشت مواد به فروشنده

۳.کنترل کالای در جریان ساخت۲۵۰۰۰۰

کنترل سربار ساخت ۲۰۰۰۰۰

کنترل مواد اولیه ۴۵۰۰۰۰

بابت انتقال مواد از کارخانه به خط تولید

۴.کنترل مواد اولیه ۳۵۰۰۰

کنترل کالای در جریان ساخت ۳۰۰۰۰

کنترل سربار ساخت ۵۰۰۰

ثبتهای حسابداری دستمزد :

ثبتهای حسابداری دستمزد شامل سه مرحله می باشد:

۱.مرحله تهیه لیست حقوق دستمزد

۲.مرحله تسهیم لیست حقوق و دستمزد

۳. پرداخت حقوق دستمزد

www.Neveshtani.com

۱. مرحله تهیه لیست حقوق دستمزد

کنترل حقوق و دستمزد *** (حقوق ناخالص *۱۲۳%)

مالیات پرداختنی ***(حقوق ناخالص * ۱۰%)

حق بیمه پرداختنی ***(حقوق ناخالص * ۳۰%)

حقوق و دستمزد پرداختنی *** (حقوق ناخالص *۸۳%)

۲.تسهیم لیست حقوق و دستمزد

کنترل کالای در جریان ساخت *** (دستمزد مستقیم)

کنترل سربار ساخت ***** دستمزد غیر مستقیم + (دستمزد مستقیم + دستمزغیر مستقیم *۲۳٪)

هزینه اداری ***** حقوق قسمت اداری +(حقوق قسمت اداری *۲۳٪)

هزینه فروش ***** حقوق قسمت فروش +(حقوق قسمت فروش * ۲۳٪)

کنترل حقوق و دستمزد***

۳.پرداخت حقوق و دستمزد

مالیات پرداختنی ***

حق بیمه پرداختنی ***

حقوق و دستمزد پرداختنی **

بانک ***

مثال : حقوق و دستمزد ناخالص شرکت سهراب در فروردین ماه4 x بالغ بر ۱۲۰۰۰۰۰ریال گردید که از این مبلغ ۷۰۰۰۰۰ریال آن دستمزد مستقیم و ۱۰۰۰۰۰ ریال آن غیر مستقیم ,۲۵۰۰۰ریال آن حقوق کارکنان فروش و ۱۵۰۰۰۰ریال حقوق کارکنان اداری می باشد در ضمن نرخ مالیات ۱۰٪ بیمه سهم کارفرما و بیمه سهم کارگر ۷٪ می باشد.

مطلوب است :

www.Neveshtani.com

انجام ثبتهای لازم در دفتر روزنامه

۱. مرحله تهیه لیست حقوق دستمزد

کنترل حقوق و دستمزد ۱۴۷۶۰۰۰ (۱۲۰۰۰۰۰ *۱۲۳٪)

مالیات پرداختنی ۱۲۰۰۰۰ (۱۲۰۰۰۰۰ * ۱۰٪)

حق بیمه پرداختنی ۳۶۰۰۰۰ (۱۲۰۰۰۰۰ * ۳۰٪)

حقوق و دستمزد پرداختنی ۹۹۶۰۰۰ (۱۲۰۰۰۰ *۸۳٪)

۲.تسهیم لیست حقوق و دستمزد

کنترل کالای در جریان ساخت ۷۰۰۰۰۰

کنترل سربار ساخت ۲۸۴۰۰۰ ۱۰۰۰۰۰ + (۷۰۰۰۰۰ + ۱۰۰۰۰۰ *۲۳٪)

هزینه اداری ۳۰۷۵۰۰ ۲۵۰۰۰۰ +(۲۵۰۰۰۰ *۲۳٪)

هزینه فروش ۱۸۴۵۰۰ ۱۵۰۰۰۰ +(۱۵۰۰۰۰ * ۲۳٪)

کنترل حقوق و دستمزد ۱۴۷۶۰۰۰

۳.پرداخت حقوق و دستمزد

مالیات پرداختنی ۱۲۰۰۰۰

حق بیمه پرداختنی ۳۶۰۰۰۰

حقوق و دستمزد پرداختنی ۹۹۶۰۰۰

بانک ۱۴۷۶۰۰۰

www.Neveshtani.com

فوق العاده اضاف کاری:

مبلغ مازاد بر نرخ عادی دستمزد را که در ازای ساعت کارکرد اضافی پرداخت می شود اصلاحا فواعاده اضافه کاری میگویند.فوق اعاده اضافه کاری برابر با ۴۰٪نرخ دستمزد عادی است. هزینه دستمزد ساعات اضافه کاری ۸ساعت در روزه و ۴۴ساعت در هفته .

مثال: فرض کنید آقای شهابی یکی از کارکنان خط تولید مؤسسه شهاب است که نرخ دستمزد ساعتی وی ۱۰۰۰۰هزار ریال برای ۴۴ساعت کار عادی در طول هفته است در صورتی که ساعات کارآقای شهابی طی هفته گذشته ۵۵ساعت بوده است

مطلوب است :

۱.محاسبه دستمزد ناخالص هفتگی آقای شهابی

۲.ثبتهای لازم در دفتر روزنامه

اضافه کاری ۵۵−۴۴ = ۱۱

۵۵* ۱۰۰۰=۵۵۰۰۰۰ دستمزد عادی **۱۱*۱۰۰۰۰*۴۰٪=۴۴۰۰۰دستمزد فوق العاده اضافه کاری**

۵۵۰۰۰۰+۴۴۰۰۰=۵۹۴۰۰۰کل دستمزد پرداختنی به آقای شهابی

۱. **تهیه و تنظیم لیست حقوق و دستمزد**

کنترل حقوق و دستمزد ۵۹۴۰۰۰

حقوق و دستمزد پرداختنی۵۹۴۰۰۰

۲. **تسهیم لیست حقوق و دستمزد**

کنترل کالای در جریان ساخت ۵۵۰۰۰۰

کنترل سربار ساخت ۴۴۰۰۰

کنترل حقوق و دستمزد۵۹۴۰۰۰

۳.مرحله پرداخت حقوق و دستمزد

www.Neveshtani.com

حقوق و دستمزد پرداختنی ۵۹۴۰۰۰

حساب بانک ملی ۵۹۴۰۰۰

حسابداری سربار ساخت

منظور از اضافه یا کسر جذب سربار چیست؟

هزینه های واقعی سربار در طی دوره مالی در بدهکار حساب کنترل سربار ثبت می گردد و از طرفی گفتیم سربار جذب شده را در ابتدای دوره مالی در طرف بستانکار حساب کنترل سربار ثبت می نماییم. بنابراین در پایان دوره مالی مانده حساب کنترل سربار نشان دهنده اضافه یا کسر جذب سربار خواهد بود. اگر مانده حساب کنترل سربار بدهکار باشد یعنی سربار واقعی بیش از سربار جذب شده باشد، کسر جذب سربار وجود دارد و به این معنا است سرباری که در ابتدای دوره مالی پیش بینی، جذب و به حساب تولید منظور گردیده است کمتر از سربار واقعی بوده که در طی دوره مالی تحمل شده است. و اگر مانده حساب کنترل سربار بستانکار باشد یعنی سربار جذب شده بیش از سربار واقعی باشد اضافه جذب سربار وجود دارد و این نشان می دهد سرباری که در ابتدای دوره پیش بینی، جذب و به حساب تولید منظور شده است بیش از سرباری بوده است که در طی دوره مالی تحمل شده است. به شکل خلاصه به اضافه یا کسر جذب سربار توجه کنید.

اضافه جذب سربار ← سربار واقعی < سربار جذب شده (الف

کسر جذب سربار ← سربار واقعی > سربار جذب شده (ب

مانده حساب کنترل سربار به حساب اضافه یا کسر جذب سربار نقل خواهد شد یعنی اگر اضافه جذب سربار باشد، (مانده حساب کنترل سربار بستانکار باشد) با ثبت زیر اضافه جذب سربار به حساب کسر یا اضافه جذب منتقل می گردد.

حساب کنترل سربار ××

حساب کسر یا اضافه جذب سربار ××

www.Neveshtani.com

بابت بستن حساب کنترل سربار و نقل اضافه جذب سربار

و اگر مانده حساب کنترل سربار بدهکار باشد یعنی در واقع کسر جذب سربار وجود داشته باشد بابت بستن حساب کنترل سربار ثبت زیر صورت خواهد پذیرفت.

حساب کسر یا اضافه جذب سربار ××

حساب کنترل سربار ××

بابت بستن حساب کنترل سربار و نقل کسر جذب سربار

باید توجه داشته باشید حساب کسر یا اضافه جذب سربار یک حساب موقت می باشد و در پایان دوره مالی این حساب باید بسته شود. بستن حساب اضافه یا کسر جذب سربار ۲ حالت دارد.

۱- اگر مانده این حساب رقم جزئی باشد مانده این حساب به قیمت تمام شده کالای فروش رفته بسته خواهد شد که دو حالت زیر وجود خواهد داشت:

الف) اگر مانده حساب اضافه یا کسر جذب سربار بدهکار باشد ثبت زیر صورت خواهد پذیرفت

الف-۱) قیمت تمام شده کالای فروش رفته ××

حساب کسر یا اضافه جذب سربار ××

www.Neveshtani.com

بابت بستن مانده حساب کسر یا اضافه جذب سربار به حساب قیمت تمام شده کالای فروش رفته

ب) اگر مانده حساب اضافه یا کسر جذب سربار بستانکار باشد برای بستن این حساب ثبت زیر انجام خواهد پذیرفت.

ب-۱) حساب کسر یا اضافه جذب سربار ××

حساب قیمت تمام شده کالای فروش رفته ××

بابت بستن مانده حساب کسر یا اضافه جذب سربار به حساب قیمت تمام شده کالای فروش رفته

باید بدانید وقتی اضافه یا کسر جذب سربار به قیمت تمام شده کالای فروش رفته بسته می شود باعث می گردد قیمت تمام شده کالای فروش رفته به قیمت تمام شده واقعی نزدیک شود.

۲- اگر مانده حساب کسر یا اضافه جذب سربار رقم عمده ای باشد مانده این حساب باید به موجودی کالای در جریان ساخت، موجودی کالای ساخته شده پایان دوره و قیمت تمام شده کالای فروش رفته منتقل شود.

www.Neveshtani.com

فصل پنجم

تسهیم هزینه های سربار دوایر خدماتی

انواع تسهیم:

۱.تسهیم اولیه ← دایره خدماتی: کمک رسانی به دوایر تولیدی

۲.تسهیم ثانویه: ← دایره تولیدی: هدف اصلی انجام عملیات است

برای تسهیم هزینه های دوایر خدماتی به دوایر تولیدی سه روش وجود دارد:

۱.روش مستقیم

۲.روش یکطرفه

۳.روش ریاضی

روش مستقیم:

هزینه های دوایر پشتیبانی یا خدماتی فقط بین دوایر عملیاتی یا تولیدی تسهیم میشود وو به عبارت دیگر دوایر خدماتی از هزینه های دوایر خدماتی دیگر سهمی نمی برند

مثال:

فرض کنید شرکت نیما دارای دو دایره عملیاتی به نام های A و B و دو دایره خدماتی به نام x و y می باشد مبنای تسهیم هزینه های دوایر پشتیبانی یا خدماتی به ترتیب تعداد کارکنان و ارزش ساختمان است و مبنای نرخ جذب سربار برای دوایر عملیاتی A و B به ترتیب ساعات کار مستقیم و ساعات کار ماشین آلات است:

سایر اطلاعات به شرح زیر است:

www.Neveshtani.com

دوایر	سربار	تعداد کارکنان	ارزش ساختمان
عملیاتی A	۸۰۰۰۰۰	۶۰	۱۶۰
عملیاتی B	۶۰۰۰۰۰	۱۴۰	۴۰
عملیاتی X	۲۰۰۰۰۰	۲۰	۳۰
عملیاتی Y	۱۰۰۰۰۰	۳۰	۲۰

ساعات کار مستقیم واقعی برای دایره عملیاتی A ۵۰۰۰ ساعت و برای دایره عملیاتی B ۲۵۰۰۰ساعت است. ساعات کار ماشین آلات برای دایره عملیاتی A ۴۸۰۰ ساعت و برای عملیاتی B۳۸۰۰ ساعت است.

مطلوب است:

تسهیم هزینه دایره پشتیبانی به دایره عملیاتی و در نهایت محاسبه نرخ جذب سربار دوایر عملیاتی.

	تعداد کارکنان	درصد	
عملیاتی A	۶۰	٪۳۰	60/200=30
عملیاتی B	۱۴۰	٪۶۰	140/200=60
	۲۰۰	٪۱۰۰	

www.Neveshtani.com

جدول تسهیم هزینه دوایر خدماتی به دوایر عملیاتی به روش مستقیم

شرح	کل سربار	دوایر عملیاتی		دوایر پشتیبانی	
		A	B	A	B
هزینه سربار قبل از تسهیم هزینه های دوایرخدماتی	۱۷۰۰۰۰۰	۸۰۰۰۰۰	۶۰۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰
تسهیم هزینه دایره خدماتی X		۶۰۰۰۰	۱۴۰۰۰۰	(۲۰۰۰۰۰)	ــــــ
تسهیم هزینه دایره خدماتی Y		۸۰۰۰۰	۲۰۰۰۰	ــــــ	(۱۰۰۰۰۰)
جمع هزینه های سربار پس از تسهیم هزینه سربار دوایر خدماتی	۱۷۰۰۰۰۰	۹۴۰۰۰۰	۷۶۰۰۰۰		

200000*30% = 60000   100000*80%= 80000

200000*70% = 140000   100000*20%=20000

نرخ جذب سربار دوایر تولیدی

$$A = \frac{940000}{5000} = ۱۸۸$$

$$B = \frac{760000}{3800} = ۲۰۰$$

روش یک طرفه:

در این روش هزینه های سربار دوایر خدماتی علاوه بر تسهیم بین دوایر عملیاتی ممکن است به بعضی از دوایر خدماتی دیگر نیز تسهیم شوند.اولویت های تسهیم در روش یکطرفه به ترتیب عبارتند از:

۱.هزینه های آن دایره ای که بیشتر است در نظر گرفته شود

۲.درصد ارائه خدمت هر دایره که نسبت به دایره دیگر

مثال:

فرض کنید مثال قبل بر اساس روش یکطرفه تسهیم نماییم

www.Neveshtani.com

جدول تسهیم هزینه دوایر خدماتی به دوایر عملیاتی به یک طرفه

شرح	کل سربار	دوایر عملیاتی		دوایر پشتیبانی	
		A	B	A	B
هزینه سربار قبل از تسهیم هزینه های دوایرخدماتی	۱۷۰۰۰۰۰	۸۰۰۰۰۰	۶۰۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰
تسهیم هزینه دایره خدماتی X		۵۲۰۰۰	۱۲۲۰۰۰	ــــــ	۲۶۰۰۰
تسهیم هزینه دایره خدماتی Y		۱۰۰۸۰۰	۲۵۲۰۰	ــــــ	۱۲۶۰۰۰
جمع هزینه های سربار پس از تسهیم هزینه سربار دوایر خدماتی	۱۷۰۰۰۰۰	۹۵۲۸۰۰	۷۴۷۲۰۰		

نرخ جذب سربار=

$$A=\frac{952800}{5000}=۱۹۰.۵۶$$

$$B=\frac{747200}{3800}=۱۹۶۶۹$$

خدماتی X

	تعداد کارکنان	درصد خدمات
عملیاتیA	۶۰	٪۲۶
عملیاتی B	۱۴۰	٪۶۱
خدماتی X	ــــ	ــــ
خدماتی Y	۳۰	٪۱۳
	۲۳۰	٪۱۰۰

خدماتی Y

	ارزش ساختمان	درصد خدمات
عملیاتی A	۱۶۰	٪۸۰
عملیاتی B	۴۰	٪۲۰
	۲۰۰	٪۱۰۰

www.Neveshtani.com

روش ریاضی

در این روش ریاضی هزینه های دوایر خدماتی یا پشتیبانی علاوه بر تسهیم بین دوایر خدماتی به سایر دوایر خدماتی دیگر نیز تسهیم می شود.

	خدماتی X		خدماتی Y		
	تعداد کارکنان	درصد خدمات		تعداد کارکنان	درصد خدمات
عملیاتیA	۶۰	٪۲۶	عملیاتی A	۱۶۰	٪۶۹
عملیاتی B	۱۴۰	٪۶۱	عملیاتی B	۴۰	٪۱۷
خدماتی X	ــــ	ــــ	خدماتی X	۳۰	٪۱۵
خدماتی Y	۳۰	٪۱۳	خدماتیY	ــــ	ــــ
	۲۳۰	٪۱۰۰		۲۳۰	٪۱۰۰

معادله سر بار

X=200000+%14Y

200000 + 0.14 (100000 + 13% X)

X = 200000 +14000 +182 X

هزینه قابل تسهیم دایره خدماتی X $X = \frac{214000}{1-182\%} - \frac{214000}{9818\%} =$ 317967

100000+%13 X=

جمع ه.سربار دایره y **بعد از تسهیم** Y = 100000+ 13 % (217967)=128336

www.Neveshtani.com

217967 * %26 = 56671	128336 * % 69 = 88552
217967 * % 61 =132960	128336 * % 17 = 21817
2167967 *% 13 = 28336	128336 * % 14 = 17967

جدول تسهیم هزینه های دایره خدماتی به دوایر عملیاتی به روش ریاضی

شرح	کل سربار	دوایر عملیاتی		دوایر پشتیبانی	
		A	B	A	B
هزینه سربار قبل از تسهیم هزینه های دوایر خدماتی	۱۷۰۰۰۰۰	۸۰۰۰۰۰	۶۰۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰
تسهیم هزینه دایره خدماتی X			۵۶۶۷۱	۱۳۲۹۶۰	(۲۱۷۹۶۷)
۲۸۳۳۶					
تسهیم هزینه دایره خدماتی Y		۸۸۸۵۵۲	۲۱۸۱۷	۱۷۹۶۷	(۱۲۸۳۳۶)
جمع هزینه های سربار پس از تسهیم هزینه سربار دوایر خدماتی		۱۷۰۰۰۰۰	۹۵۴۳۲۳	۷۵۴۷۷۷	

www.Neveshtani.com

فصل ششم

هزینه یابی سفارش کار

برای تعیین بهای تمام شده دو سیستم وجود دارد:

1. سیستم هزینه یابی سفارش کار
2. سیستم هزینه یابی مرحله ای

سیستم هزینه یابی سفارش کار:

معمولاً شرکت هائی از این روش استفاده می کنند که کالاهای خود را بر اساس سفارشات دریافت شده از مشتریان تولید می کنند. مثل شرکت های پیمانکاری، تعمیرگاه اتومبیل، شرکت کشتی سازی ، هواپیما سازی، موسسات حسابرسی و .....

در این روش ، بهای تمام شده کالای تولید شده ممکن است با هم برابر نباشد یعنی:

۱- اگرکل تعداد واحدهای تولید شده یک سفارش از نظر مشخصات و ویژگیها یکسان باشند می توانیم بهای تمام شده هر واحد کالای تولید شده برای هر سفارش را از تقسیم کل هزینه های تولیدی انجام شده برای آن سفارش به کل تعداد واحدهای تولید شده در آن سفارش بدست آوریم.

۲- اما اگر کالاهای تولید شده برای یک سفارش از نظر مشخصات متفاوت باشند باید بهای تمام شده هر واحد کالای تولید شده را به طورجداگانه محاسبه کنیم.

معمولاً در هزینه یابی سفارش کار از نرخ جذب سربار جهت منظور کردن سربار در محاسبه بهای تمام شده کالای تولید شده استفاده می کنند و جهت ثبت موجودی ها از روش دائمی استفاده می شود.

به طور کلی ویژگی های شرکتهائی که از این سیستم استفاده می کنند:

۱- تولیدات آنها طبق سفارش مشتری انجام می شود.

۲- طراحی و شکل محصول توسط مشتری ارائه می شود.

۳- بهای تمام شده تولیدات آنها کاملاً متفاوت است.

۴- محصولات دارای ویژگی های منحصر به فرد هستند.

۵- مشتریان محصولات اینگونه شرکتها، قبل از تولید محصول وجود دارند.

www.Neveshtani.com

۶- قیمت فروش محصولات اینگونه شرکتها معمولاً براساس درصدی از بهای تمام شده تعیین می شود.

۷- معمولاً در اینگونه شرکتها هزینه انبارداری و هزینه بازاریابی ناچیز است.

تعريف هزينه يابي :

محاسبه بهاي تمام شده كالاهاي ساخته شده و موجودي كالاي در جريان ساخت را هزينه يابي مي گويند.

براي محاسبه هزينه واحد هاي توليد شده، لازم است روش مشخصي براي جمع آوري هزينه ها وتخصيص آنها به سفارشات يا محصولات ساخته شده، وجود داشته باشد.

تعيين قيمت تمام شده محصولات :

براي تعيين قيمت تمام شده يك واحد محصول ،بهاي تمام شده كالاي ساخته شده بر تعدادتوليد تقسيم مي شود.

مؤسسات توليدي بر اساس نوع وماهيت عمليات توليدي يكي از دو روش زير را به كار مي برند.

۱-روش هزينه يابي سفارش كار ۲- روش هزينه يابي مرحله اي

۱- روش هزينه يابي سفارش كار :

بسياري از شركتهاي توليدي ، محصولات خود را بصورت انفرادي و به تفكيك براساس نياز مشتريان توليد مي كنند. هر يك از توليدات متفاوت كه به طور جدا گانه ساخته مي شود «محصول سفارشي » نام دارد.

به طور معمول صنايعي چون ، مؤسسات پيمانكاري ،مؤسسات انتشاراتي ،مبل سازي ،هواپيما سازي، توليدات لوازم خانگي وماشين آلات ،از روش سفارش كار استفاده مي كنند.

روش هزينه يابي سفارش كار، بيشتر درمؤسسات توليدي قابل استفاده است ولي مؤسسات خدماتي وبازرگاني نيز مي توانند براي هزينه يابي خدمات محصولات خود از اين روش استفاده كنند.بسياري از مؤسسات خدماتي ،هر يك از مشتريان خود را به عنوان يك هدف هزينه در نظر مي گيرند و خدمات منحصر بفرد وجداگانه اي را براي هريك از آنان ارائه مي دهند.

تعريف هزينه يابي سفارش كار:مجموعه اي از قواعد و روشها يي براي جمع آوری ،تشخيص ،ثبت و تخصيص هزينه های توليد و همچنين تفكيك سفارش ها در فرآيند توليد از نقطه شروع تا خاتمه عمليات توليدي مي باشد.

در اين روش هزينه هاي توليد هر سفارش به طور مجزا از ساير سفارش ها جمع آوري و ثبت مي شود. اسناد و مدارك مورد نياز در اين روش ،برگ درخواست مواد از انبار، كارت ساعت كار ، برگه ساعات كاركرد كارگران و كارت سفارش كار مي باشد.

كارت سفارش كار: از اين كارت جهت جمع آوري هزينه هاي مربوط به يك سفارش استفاده مي شود. در واقع جمع صورتهای هزينه هاي سفارش ، مانده حساب كنترل كالاي در جريان ساخت را تشكيل مي دهد.

www.Neveshtani.com

کارت سفارش کار

شرکت ...								
نام مشتري : ...						شماره سفارش :		
نوع محصول:						تاریخ شروع :		
						تاریخ تکمیل :		
مواد مستقیم			دستمزد مستقیم			سربار جذب شده		
مقدار	نرخ	مبلغ	ساعت	نرخ	مبلغ	مبنا	نرخ	مبلغ

خلاصه هزینه های انجام شده :		فروش	.....
مواد مستقیم	.....	هزینه تولید	(.....)
دستمزد مستقیم	.....		
بهای اولیه	.....	سود نا ویژه	.....
سربار جذب شده	.....	هزینه هاي عملیاتي	(.....)
جمع	.....	سود سفارش	.....

- **مواد مستقیم :** از روي نسخه برگ در خواست مواد از انبار به طور روزانه یا هفتگی نوشته مي شود.

- **دستمزد مستقیم :** از روي خلاصه اي که از برگ ساعات کارکرد کارگران تهیه مي شود به طور روزانه یا هفتگی نوشته مي شود.

- **سربار جذب شده :** سربار از پیش تعیین شده است که براساس ساعات کار مستقیم ، دستمزد مستقیم و مواد مستقیم به کار

مي رود و یا سایر مبنا ها به سفارش تخصیص مي یابد .

در بعضی از کارت های سفارش کار ، هزینه هاي اداری وتشکیلاتي و توزیع و فروش نیز آمده است تا سود بر آوردی را به سادگی براي هر سفارش محاسبه کرد .

هر گاه که کار سفارش به اتمام برسد ، کارت سفارش جمع زده مي شود ، این جمع شامل مواد مصرفي واقعی ، دستمزد مستقیم واقعی و سربار جذب شده بر آوردی مي باشد. جمع این اقلام ، قیمت تمام شده (هزینه تولید) هر سفارش را نشان مي دهد.

www.Neveshtani.com

مثال :

کارگاه تولیدی سپاهان مهر ازروش هزینه یابی سفارش کار استفاده می کند ، اطلاعات زیر مربوط به دریافت سفارش شماره ۱۵۵ کالای الف از شرکت سامان می باشد که در تاریخ ۸۶/۵/۱ شروع و در تاریخ ۸۶/۵/۳۰پایان یافت.

مواد مصرف شده ۲۰۰کیلو به نرخ هر کیلو ۱۰۰۰۰ریال

کار مستقیم تولیدی ۹۰ ساعت به نرخ هر ساعت ۵۰۰۰۰ریال

سربار ساخت به مقدار ۱۵۰%دستمزد مستقیم

هزینه های اداری وتوزیع وفروش به ترتیب ۲۰% و۳۰% بهای اولیه

بهای فروش۲۰۰۰۰۰۰۰ریال

مطلوبست: تهیه برگ هزینه سفارش کار و تعیین سود وزیان حاصل از فروش سفارش

کارت سفارش کار

شرکت سپاهان مهر

نام مشتري : شرکت سامان — شماره سفارش : ۱۵۵

نوع محصول: کالای الف — تاریخ شروع : ۸۶/۵/۱

تاریخ تکمیل : ۸۶/۵/۳۰

مواد مستقیم			دستمزد مستقیم			سربار جذب شده		
مقدار	نرخ	مبلغ	ساعت	نرخ	مبلغ	مبنا	نرخ	مبلغ
۲۰۰	۱۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰۰	۹۰	۵۰۰۰۰	۴۵۰۰۰۰۰	۴۵۰۰۰۰۰	%۱۵۰	۶۷۵۰۰۰۰

خلاصه هزینه های انجام شده :

مواد مستقیم	۲۰۰۰۰۰۰	فروش	۲۰۰۰۰۰۰۰
	(۱۳۲۵۰۰۰۰)	هزینه تولید	(
دستمزد مستقیم	۴۵۰۰۰۰۰	سود نا ویژه	۶۷۵۰۰۰۰
بهای اولیه	۶۵۰۰۰۰۰	هزینه های اداری ۱۳۰۰۰۰۰	
سربار جذب شده	۶۷۵۰۰۰۰	هزینه های توزیع ۱۹۵۰۰۰۰	
		هزینه های عملیاتی	۳۲۵۰۰۰۰
جمع هزینه ساخت	۱۳۲ ۵۰۰۰۰	سود سفارش	۳۵۰۰۰۰۰

www.Neveshtani.com

مثال:

شرکت تولیدی آلفا کالاهای خود را بر اساس سفارش کار تولید می کند اطلاعات مربوط به سفارشات شماره های ۱۱۰ و ۱۱۱ به شرح زیر است.

	سفارش ۱۱۰	سفارش ۱۱۱
تعداد واحدهای سفارش شده	۶۲۰واحد	۹۸۰واحد
مواد مستقیم مصرف شده	۱۸۶۰۰۰ریال	۳۹۲۰۰۰ ریال
ساعت کار انجام شده	۹۱ ساعت	۱۹۶ساعت
نرخ هر ساعت کار	۱۲۰۰ ریال	۱۳۴۰ ریال
نرخ جذب سربار	۸۰٪دستمزد مستقیم	۸۰٪دستمزد مستقیم
نسبت سودناویژه به بهای تمام شده	۲۰٪	۲۵٪

مطلوب است:

تعیین سود ناویژه سفارشات فوق و تعیین بهای تمام شده هر واحد برای هر کدام از سفارشات و صدور ثبت های لازم

سوالات سفارش کار خیلی راحتتر ازمرحله ای است و شما باید برای هر سفارش یک حساب یا کارت سفارش ایجاد کنید و مواد ودستمزد وسربار رو به حساب کارت مربوطه ثبت کنید:

سفارش درجریان ساخت- سفارش .....-مواد

سفارش درجریان ساخت- سفارش.....-دستمزد

سفارش درجریان ساخت-سفارش.....-سربار

در نهایت قیمت تمام شده هر سفارش رو بدست خواهید آورد.

حل:

در مرحله اول باید بهای تمام شده هر سفارش رو بدست آوریم که بهای تمام شده شامل(مواد مستقیم، دستمزد مستقیم و سربار) است.

بهای تمام شده سفارش ۱۱۰ =۱۸۶۰۰۰+(۹۱*۱۲۰۰)+(۹۱*۱۲۰۰)*(۸۰٪)=۳۸۲۵۶۰

سودناویژه سفارش ۱۱۰ =۳۸۲۵۶۰*۲۰٪=۷۶۵۱۲

بهای تمام شده هر واحد در سفارش ۱۱۰=۳۸۲۵۶۰/۶۲۰=۶۱۷

بهای تمام شده سفارش ۱۱۱=۳۹۲۰۰۰+(۱۹۶*۱۳۴۰)+(۱۹۶*۱۳۴۰)*(۸۰٪)=۸۶۴۷۵۲

سود ناویژه سفارش ۱۱۱=۸۶۴۷۵۲*۲۵٪=۲۱۶۱۸۸

www.Neveshtani.com

۸۸۲=۸۶۴۷۵۲/۹۸۰= بهای تمام شده هر واحد سفارش ۱۱۱

ثبت های روزنامه:

۱- کالای در جریان ساخت- س ۱۱۰ ۱۸۶۰۰۰

کالای در جریان ساخت- س ۱۱۱ ۳۹۲۰۰۰

کنترل موجودی ۵۷۸۰۰۰

بابت مصرف مواد مستقیم

۲- کالای در جریان ساخت- س ۱۱۰ ۱۰۹۲۰۰

کالای در جریان ساخت- س ۱۱۱ ۲۶۲۶۴۰

دستمزد پرداختنی ۳۷۱۸۴۰

بابت وقوع دستمزد پرداختنی

۳- کالای در جریان ساخت- س ۱۱۰ ۸۷۳۶۰

کالای در جریان ساخت- س ۱۱۱ ۲۱۰۱۱۲

کنترل سربار ۲۹۷۴۷۲

بابت جذب سربار

۴- موجودی کالای ساخته شده ۳۸۲۵۶۰ به مبلغ بهای تمام شده

کالای در جریان ساخت- س ۱۱۰ ۳۸۲۵۶۰

بابت تکمیل سفارش ۱۱۰

۵- موجودی کالای ساخته شده ۸۶۴۷۵۲

کالای در جریان ساخت- س ۱۱۱ ۸۶۴۷۵۲

بابت تکمیل سفارش ۱۱۱

www.Neveshtani.com

۶- بابت فروش سفارش ۱۱۰

ح دریافتنی ۴۵۹۰۷۲

فروش کالا ۴۵۹۰۷۲

فروش= بهای تمام شده + سود ناویژه

بهای تمام شده کالای فروش رفته ۳۸۲۵۶۰

موجودی کالای ساخته شده۱۱۰ ۳۸۲۵۶۰

لازم به توضیح است که چون روش دائمی است این ثبت فروش زده می شود.

۷-بابت فروش سفارش ۱۱۱

ح دریافتنی ۱۰۸۸۹۴۰

فروش کالا ۱۰۸۸۹۴۰

بهای تمام شده کالای فروش رفته ۸۶۴۷۵۲

موجودی کالای ساخته شده ۸۶۴۷۵۲

www.Neveshtani.com

فصل هفتم

هزینه یابی مرحله ای

سیستم هزینه یابی مرحله ای:

این هزینه یابی زمانی به کار گرفته می شود که محصولات تولید شده در یک دایره تولیدی مشابه و همگن بوده و از هم دیگر قابل تفکیک باشد.

در روش هزینه یابی مرحله ای برای هر مرحله از تولید حساب کالای در جریان ساخت جداگانه ای باز می نمایند و هزینه های اتفاق افتاده در هر یک از این مراحل به حساب همان مرحله بدهکار خواهد شد .بنابراین وقتی کالا در هر یک از مراحل به اتمام برسد قیمت تمام شده آن در حساب کالای در جریان ساخت همان مرحله مشخص می گردد و چنانچه کالا به مرحله ی بعد منتقل شود قیمت تمام شده آن نیز در حساب ها از یک مرحله به مرحله ی بعد منتقل می شود.لذا در پایان آخرین مرحله از تولید کلیه ی هزینه های انجام شده تا آن مرحله در حساب آخرین مرحله مشخص می باشد.که با جمع آوری این هزینه ها قیمت تمام شده کالای ساخته شده مشخص می گردد.

گردش حساب های صنعتی (هزینه یابی مرحله ای):

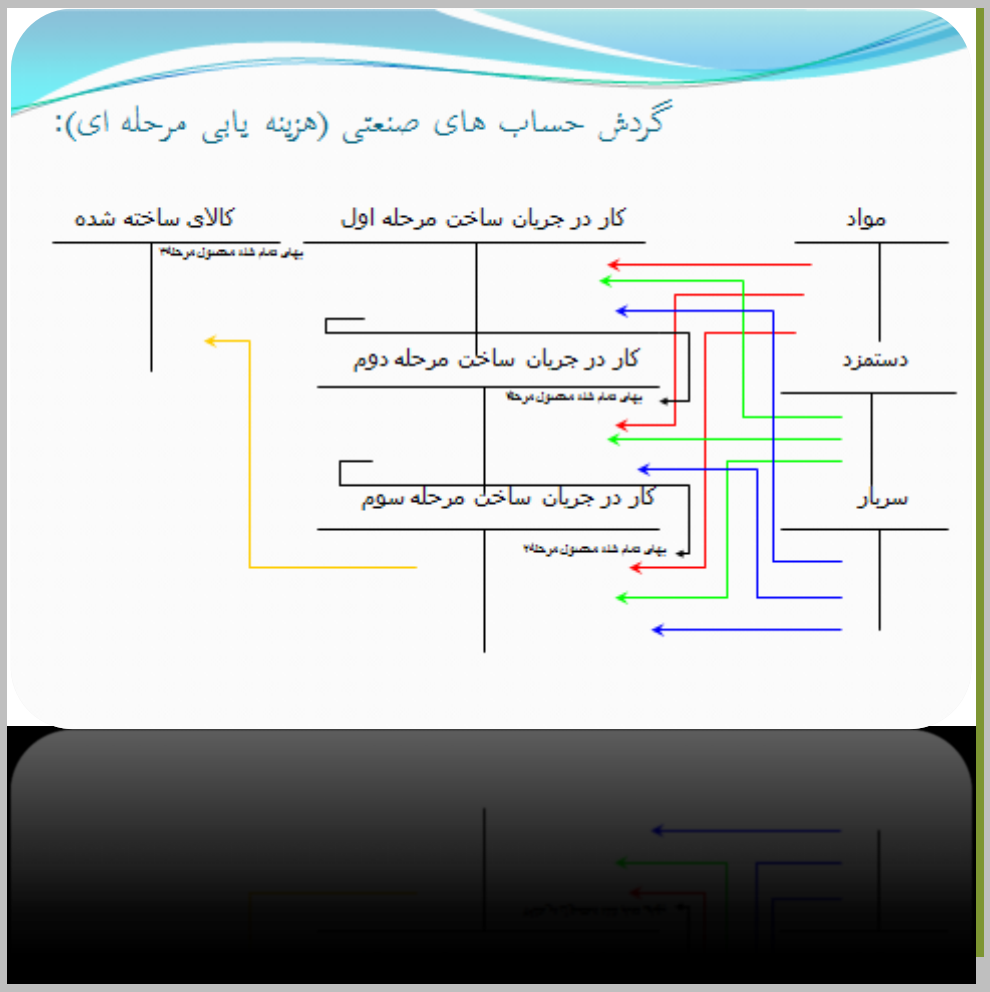

پس از اینکه بهای تمام شده را به دست آوردیم به گزارش عملکرد می فرستیم برای بدست آوردن سود نا ویژه و سود نا ویژه را برای پیدا کردن سود ویژه به گزارش سود و زیان منتقل می کنیم.

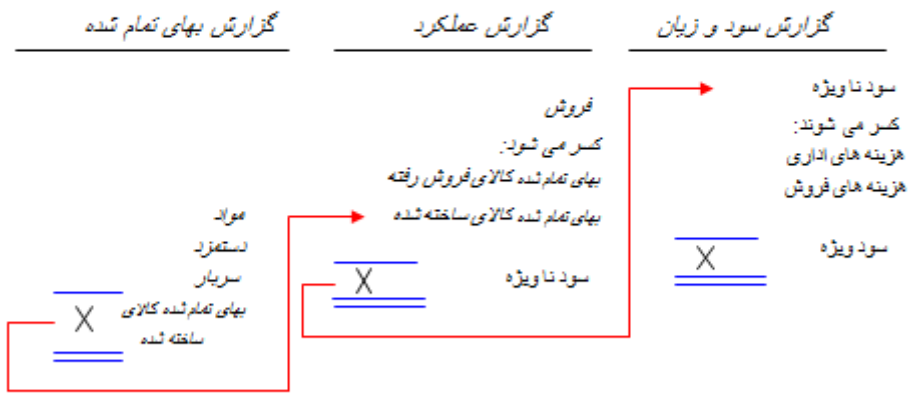

گزارش هزینه تولید :

برای حل مسائل مبتنی بر هزینه یابی مرحله ای گزارش هزینه تولید در۴ مرحله به صورت زیر تهیه می گردد:

* تهیه جدول مقداری تولید
* تهیه جدول معادل آحاد تکمیلی و محاسبه بهای تمام شده در هر واحد
*نحوه تخصیص هزینه ها به موجودی کالای در جریان ساخت آخر دوره و کالای تکمیلی شده
* هزینه منظور شده به حساب دایره

مثال:

فرض کنید اطلاعات زیر در آبان ماه ۱۳۸۴ ذر رابطه با دایره تولیدی یک شرکت در دست است واحدیهای در جریان ساخت اول دوره که از لحاظ تبدیل ۷۵٪ تکمیل می باشند ۱۰۰واحد میباشد.واحدهای اقدام به تولید طی دوره ۱۵۰۰واحد .موجودی کالای در جریان ساخت پایان دوره ۴۰۰واحد که از لحاظ تبدیل ۶۰٪ تکمیل می باشد کالای تکمیل شده و انتقالی به دایره بعد ۱۲۰۰واحد.

جدول مقداری تولید

موجودی اول دوره	۱۰۰
اقدام به تولید	۱۵۰۰

www.Neveshtani.com

کالای تکمیل شده		۱۲۰۰
موجودی کالای پایان دوره		۴۰۰
جمع	۱۶۰۰	۱۶۰۰

نکته: در جول مقداری تولید همه کالاها را ۱۰۰٪ قرار می دهیم

۲.جدول معادل آحاد تکمیل شده:

معادل آحاد تکمیل شده یعنی تعداد کالاهایی که کاملاً در یک مرحله (دایره) تکمیل شده اند به اضافه آن بخش از تعداد کالای در جریان ساخت که هزینه مورد نظر برای آنها صرف شده است و فرض این که آن بخش از کالای در جریان ساخت از لحاظ هزینه مورد نظر تکمیل می باشد.

بهتر است بگوییم معادل آحاد تکمیل شده بیان می کند هزینه های صرف شده کالای در جریان ساخت معادل چه تعداد کالای تکمیل شده است که با تعداد کالای تکمیل شده جمع شود و کل کالای تکمیل شده را نشان دهد البته باید بدانید معادل آحاد تکمیل شده را با توجه به اطلاعات بخش جدول مقداری گزارش هزینه تولید محاسبه می نمایند .

جدول معادل آحاد تکمیل شده و بهای تمام شده در هر واحد در دو حالت مورد بررسی قرار می گیرد:

۱. **زمانی که کالای در جریان ساخت اول دوره وجود ندارد**
۲. **زمانی که کالای در جریان ساخت اول دوره وجود دارد**

مثال:

فرض کنید شرکت الف دارای اطلاعات زیر باشد:

- واحدهای اقدام به تولید طی دوره جاری ۲۵۰۰واحد
- واحدهای تکمیل شده و انتقال یافته ۲۰۰۰ریال
- موجودی کالای در جریان ساخت پایان دوره ۵۰۰واد که از لحاظ تبدیل ۶۰٪ تکمیل است

www.Neveshtani.com

مطلوب است:

الف) محاسبه یک جدول مقداری تولید

ب) معادل آحاد تکمیل شده

حالت اول: با فرض اینکه موجودی کالای در جریان ساخت اول دوره وجود نداشته باشد.

جدول مقداری تولید

	واحد	مقدار
موجودی اول دوره	۲۵۰۰	
کالای تکمیل شده		۲۰۰۰
موجودی کالای پایان دوره		۵۰۰۰
جمع	۲۵۰۰	۲۵۰۰

جدول معادل آحاد تکمیل شده

	مواد	دستمزد مستقیم	سربار ساخت
کالاهای تکمیلی و انتقالی	**۲۰۰۰**	**۲۰۰۰**	**۲۰۰۰**
+			
موجودیب کالای پایان دوره	**۵۰۰**	**۳۰۰**	**۳۰۰**
معادل آحاد تکمیل شده	**۲۵۰۰**	**۲۳۰۰**	**۲۳۰۰**

حالت دوم: با این فرض که موجودی کالای اول دوره وجود داشته باشد.

۱. **روش میانگین موزون** $\overline{X}$
۲. **روش اولین صادره از اولین وارده** FIFo
۳. **روش اولین صادره از آخرین وارده**

www.Neveshtani.com

مثال:

اطلاعات زیر از دفاتر شرکت الف که برای تعیین بهای تمام شده از سیستم هزینه یابی مرحله ای استفاده می کند استخراج شده است:

- واحدهای در جریان ساخت ابتدای دوره ۴۰۰۰واحد که از لحاظ مواد ۱۰۰٪ ولی از لحاظ کار و سربار ۵۰٪ تبدیل می باشد.
- بهای تمام شده موجودی اول دوره شامل مواد مستقیم به مبلغ ۹۶۰۰۰۰ ریال دستمزد مستقیم به مبلغ ۴۵۴۴۰۰ریال و سربار ساخت به مبلغ ۴۳۴۴۰۰ریال است.
- هزینه های طی دوره که برای تولید ۲۰۰۰۰واحد بوده است .شامل مواد مستقیم ۵۴۰۰۰۰۰،دستمزد مستقیم ۵۲۰۰۰۰۰و سربار ساخت ۴۹۲۰۰۰ریال می باشد
- واحدهای تکمیل شده و انتقال یافته به انبار ۲۱۰۰۰واحد بوده است
- موجودی کالای پایان دوره ۳۰۰۰واحد که از لحاظ مواد ۱۰۰٪ تکمیل و از لحاظ کار و سربار ۶۰٪ می باشد

مطلوب است:

تهیه گزارش هزینه های تولید بر اساس سه روش میانگین موزون ، فایفو ،لایفو

جدول مقداری تولید

	واحد	مقدار
موجودی اول دوره	۴۰۰۰	
اقدام به تولید	۲۰۰۰۰	
کالای تکمیل شده		۲۱۰۰۰
موجودی کالای پایان دوره		۳۰۰۰
جمع	۲۴۰۰۰	۲۴۰۰۰

جدول معادل آحاد تکمیل شده به روش میانگین موزون

مواد	دستمزد مستقیم	سربار ساخت

www.Neveshtani.com

کالاهای تکمیلی و انتقالی	**۲۱۰۰۰**	**۲۱۰۰۰**	**۲۱۰۰۰**
+			
موجودی کالای پایان دوره	**۳۰۰۰**	**۱۸۰۰**	**۱۸۰۰**
معادل آحاد تکمیل شده	**۲۴۰۰۰**	**۲۲۸۰۰**	**۲۲۸۰۰**

3000* 60 %= 1800

نکته: در روش میانگین موزون کاری به موجودی اول دوره نداریم

جدول معادل آحاد تکمیل شده به روش FIFo

	مواد	دستمزد مستقیم	سربار ساخت
کالاهای تکمیلی و انتقالی	۲۱۰۰۰	۲۱۰۰۰	۲۱۰۰۰
+			
موجودی کالای پایان دوره	۳۰۰۰	۱۸۰۰	۱۸۰۰
–			
موجودی کالای اول دوره	(۴۰۰۰)	(۲۰۰۰)	(۲۰۰۰)
معادل آحاد تکمیل شده	۲۰۰۰۰	۲۰۸۰۰	۲۰۸۰۰

بهای تمام شده یک واحد کالا از نظر مواد به روش میانگین موزون

$$\frac{\text{هزینه مواد طی دوره} + \text{هزینه مواد از محل موجودی اول دوره}}{\text{معادل آحاد تکمیل شده از نظر مواد}} = \frac{960000 + 5400000}{2400} = 265$$

بهای تمام شده یک واحد کالا از نظردستمزد به روش میانگین موزون

$$\frac{\text{هزینه مواد طی دوره} + \text{هزینه مواد از محل موجودی اول دوره}}{\text{معادل آحاد تکمیل شده از نظر دستمزد}} = \frac{454400 + 5200000}{22800} = 248$$

بهای تمام شده یک واحد کالا از نظرسربار به روش میانگین موزون

www.Neveshtani.com

$$\frac{\text{هزینه مواد طی دوره + هزینه مواد از محل موجودی اول دوره}}{\text{معادل آحاد تکمیل شده از نظر سربار}} = \frac{434400 + 4992000}{22800} = 238$$

بهای تمام شده یک واحد محصول 265+248+238=751

بهای تمام شده یک واحد کالا از نظر مواد به روش فایفو

$$\frac{\text{هزینه مواد طی دوره}}{\text{معادل آحاد تکمیل از نظر مواد}} = \frac{5400000}{240000} = 270$$

بهای تمام شده یک واحد کالا از نظر دستمزد به روش فایفو

$$\frac{\text{هزینه دستمزد طی دوره}}{\text{معادل آحاد تکمیل از نظر دستمزد}} = \frac{5200000}{208000} = 250$$

بهای تمام شده یک واحد کالا از نظرسربار به روش فایفو

$$\frac{\text{هزینه سربار طی دوره}}{\text{معادل آحاد تکمیل از نظر سربار}} = \frac{4992000}{208000} = 240$$

بهای تمام شده یک واحد محصول 270+250+240=760

تخصیص هزینه ها :

تخصیص هزینه ها به روش میانگین موزون

[redacted]

بهای تمام شده کالای تکمیل شده (۷۵۱*۲۱۰۰۰) ۱۵۷۷۱۰۰۰

بهای تمام شده کالای پایان دوره :

مواد مستقیم (۲۶۵*۳۰۰) ۷۹۵۰۰۰۰

www.Neveshtani.com

دستمزد مستقیم(۱۸۰۰*۲۴۸) ۴۴۶۴۰۰

سربار ساخت (۳۳۸*۱۸۰۰) ۴۲۸۴۰۰ **۱۶۶۹۸۰۰**

هزینه تخصیص یافته به دایره **۱۷۴۴۰۸۰۰**

کالای در جریان ساخت

	واحد	ریال		واحد	ریال
موجودی کالای اول دوره	۴۰۰۰		کالای تکمیل شده	۲۱۰۰۰	۱۵۷۷۱۰۰۰
مواد مستقیم		۹۶۰۰۰۰			
دستمزد مستقیم		۴۵۴۴۰۰			
سربار ساخت		۴۳۴۴۰۰			
اقدام به تولید			موجودی کالای پایان دوره	۳۰۰۰	
خرید طی دوره	۲۰۰۰۰		مواد مسقیم		۷۹۵۰۰۰
مواد مستقیم		۵۴۰۰۰۰۰	دستمزد مستقیم		۴۴۶۴۰۰۰
دستمزد مستقیم		۵۲۰۰۰۰۰	سربار ساخت		۴۲۸۴۰۰
سربار ساخت		۴۹۹۲۰۰			

ضایعات:

ضایعات چیست و انواع آن کدام است؟در طی مراحل تولید به طور معمول مواردی مانند تبخیر شدن، شکست و صدمه دیدن، آب رفتگی و سایر موارد مشابه ممکن است روی دهد که باعث ضایع شدن و از بین رفتن بخشی از کالای در جریان تولید گردد که به آن ضایعات تولید گویند.

www.Neveshtani.com

ضایعات به طور کلی به ۲ دسته تقسیم می شوند.

۱) ضایعات عادی

۲) ضایعات غیرعادی

ضایعات عادی و غیرعادی چیست؟

ضایعات عادی:

ضایعاتی که با توجه به ماهیت عملیات تولیدی ایجاد می شود و جلوگیری از وقوع آن غیرممکن است به عنوان ضایعات عادی تولید و شناخته می شود. اینگونه ضایعات بصورت یک هزینه جداگانه نشان داده نمی شود و ثبت جداگانه ای بابت آن صورت نمی پذیرد بلکه این ضایعات بر روی واحدهای سالم تولید شده سرشکن و تسهیم می گردد.

البته بحث روش تسهیم ضایعات عادی به کالاهای سالم گسترده می باشد چرا که باید زمان ایجاد ضایعات را شناسایی کرد یعنی تعیین نمود ضایعات در ابتدای عملیات یا طی عملیات رخ داده است که با توجه به اینکه از حوصله این کتاب خارج است از بیان آن خودداری می گردد و به نحوه نمایش آن در جدول مقداری گزارش هزینه تولید اکتفا خواهد شد.

ضایعات غیرعادی:

ضایعاتی که به دلایلی چون فقدان مهارت کافی کارگران و یا به صورت غیرعادی در تولید ایجاد می شود را به عنوان ضایعات غیرعادی شناسایی می کنند.

باید توجه داشته باشید ضایعات غیرعادی را در حسابی با عنوان ضایعات غیرعادی شناسایی و ثبت می نمایند و در نهایت به سود و زیان نقل می دهند.

www.Neveshtani.com

گزارش هزینه تولید

	واحد	واحد
جدول مقداری تولید		
واحد های انتقالی ازدایره قبل		***
واحد های انتقالی به دایره بعد	***	
کالای در جریان ساخت (تکمیل شده از لحاظ مواد, کار و سربار)	***	
شاخص	***	***

	هزینه کل	هزینه واحد
هزینه های منظور شده به حساب دایره		
هزینه های انتقالی از دایره قبل:		
انتقال به دایره طی ماه	***	*
هزینه های اضافه شده در این دایره:		
مواد	***	*
دستمزد	***	*
سربار کارخانه	***	*
جمع هزینه های اضافه شده	***	*
تعدیل بابت واحد های ضایع شده	-	*
جمع هزینه های قابل تخصیص	***	**

www.Neveshtani.com